

Fujimori comença a treballar

Mentre Alberto Fujimori prepara les maletes per viatjar als Estats Units, Mario Vargas Llosa ja pensa a recuperar el temps perdut durant aquests tres anys de carrera política per escriure una novel·la sobre el seu sorprenent fracàs davant un enginyer agrònom d'ascendència japonesa.

Alberto Fujimori, que celebrarà el 52 aniversari el mateix dia 28 de juliol en què serà investit nou president de Perú substituïnt Alan García Pérez, vol explicar les seves intencions polítiques al president nord-americà, George Bush i als funcionaris del Fons Monetari Internacional (FMI) i Banc Mundial (BM). A Bush, segons declarà Fujimori a Lima una setmana després de la victòria, el president electe peruà li demanarà un ajut econòmic per a combatre el narcotràfic i un aval davant els organismes internacionals de crèdit. Els cinc anys de nefasta gestió de García deixen, entre altres joies, un deute extern de 18.000 milions de dòlars (quasi dos bilions de pessetes) i, el que és pitjor, unes relacions deteriorades amb el FMI i el BM. Amb aquest viatge a Washington, Fujimori aconsegueix alhora distanciar-se de García, el populista president acusat pel dretà Front Democràtic (Fredemo) de crear aquest fenomen del "chinito" per barrar el pas del notable escriptor, i restablir el diàleg amb Bush i els organismes de crèdit.

Fujimori busca desesperadament inversions i crèdits, imprescindibles per a refer una economia consumida pels desercers dels cinc anys de govern de l'Aliança Popular Revolucionària Americana (APRA), la inestabilitat provocada per les accions terroristes de Sendero Luminoso, la manca d'iniciatives dels empresaris, més interessats a especular amb el canvi negre del dòlar, i una hiperinflació que bat rècords cada mes

Fujimori ha ofert als grups d'oposició un govern de coalició.

(2.700% l'any passat). L'enginyer president pensa acudir, inclús, als seus ancestres japonesos, ara tan rics. Japó està interessat a ampliar l'àrea d'influència econòmica a l'Amèrica del Sud, una vegada que la zona d'extrem orient sembla ja saturada, amb excepció de Xina. Per a poder invertir, però, Fujimori haurà d'administrar ràpidament un remei eficaç per a superar aquesta malaltia d'hiperinflació. Toyota paralitzà ja fa uns anys la

fàbrica de muntatge de cotxes a Perú, perquè ningú podia comprar un automòbil nou quan el salari d'un professional ultrapassa amb dificultats els 300 dòlars mensuals.

Fujimori ha ofert als grups d'oposició (Fredemo, APRA, Esquerra Unida, Esquerra Socialista) un govern de coalició. Ha estat una decisió intel·ligent que ha sobtat la mateixa coalició derrotada. Fujimori no pot governar amb el seu grup, Canvi 90, perquè no

disposa de la majoria al Parlament. Aquest obstacle també l'hauria patit Vargas Llosa perquè el Fredemo tampoc aconseguí la majoria absoluta.

Com reconegué poc després de conèixer que havia guanyat a Vargas Llosa, el passat 10 de juny, la situació de Perú és la més complexa d'Amèrica Llatina. En aquestes condicions, el millor, segons el president electe, és un govern plural que intenti abordar amb consens els tres principals problemes del país, indissociables: la crisi econòmica, la insurgència senderista i el narcotràfic. Vargas Llosa proposava combatre la hiperinflació amb un programa radical, anomenat de xoc, inspirat en el model bolivià. Els peruans, amb el vot, han rebutjat més sacrificis perquè pensen que sempre els pateixen els de sempre: els de baix. El programa de Fujimori és bastant ambigu malgrat tenir un equip d'economistes dirigit per un home de prestigi: Santiago Roca. Durant la campanya, el líder de Canvi 90 defensà la moderació en l'aplicació de les mesures econòmiques per a evitar més pèrdua del poder adquisitiu dels peruans, que només fomentaria la inestabilitat i el conflicte social.

Un dels enigmes que encara persisteixen és com Fujimori pensa combatre el senderisme. Alan García s'acomiaada de la presidència amb un colp espectacular contra la direcció del moviment maoista, un dels pocs èxits d'aquests cinc anys. Sendero s'escampà durant la gestió del dretà Fernando Belaunde Terry (1980-1985), però es consolidà amb el govern de l'APRA. García

Els peruans han rebutjat la política de sacrificis perquè pensen que sempre els pateixen els de baix.

no solament ha estat incapaç d'impedir el creixement del moviment fundat per Abimael Guzmán, sinó que ha permès que l'exèrcit continués utilitzant la *guerra bruta* en els departaments d'Ayacucho, Huancavélica i San Martín, on els fonamentalistes maoistes tenen força. Els deu anys de guerra, celebrats el passat 17 de maig, han causat la mort de 14.000 persones, la destrucció de béns que superen el valor del deute extern i la desaparició de 2.500 peruans, segons dades de la comissió de violència del Senat, que presidia el senador esquerrà Enrique Bernaldes.

Fujimori haurà de mantenir l'equilibri entre les aspiracions de l'exèrcit, que anhela aniquilar Sendero amb mètodes utilitzats a Argentina, i la necessitat de combatre militarment la subversió. La po-

bresa, la crispació social davant les desigualtats i l'aliança entre els senderistes i el narcotràfic a les zones selvàtiques de producció de fulla de coca fan difícil la solució, i més quan s'han de respectar els drets humans.

LA DERROTA D'UN ESCRIPTOR

El gran derrotat deu maleir el dia en què decidí fer carrera política. La nacionalització de la banca, decretada per García l'estiu de 1987 encoratjà l'autor de *La ciudad y los perros* a ocupar un lloc que des de feia temps li demanaven els seus amics de la dreta peruana: el de *cabdill neoliberal*. Amb el seu minoritari i elitista Moviment Llibertat, i amb l'auxili logístic del Partit d'Acció Popular (PAP) de Belaunde i el Partit Popular Cris-

tià (PPC) de l'ex-alcalde de Lima Luis Bedoya Reyes, Vargas Llosa començà una carrera fulgurant, que es pensava tan brillant com la d'escriptor. La ficció, però, es pot dominar. Vargas Llosa fou incapaç de desmarcar-se dels poderosos, de construir un discurs intel·ligible per a la majoria dels peruans i de transmetre humilitat. Rodejant al reconegut escriptor, que havia viscut els últims vint anys a Europa, només es veien cares conegudes, com l'ex-primer ministre Manuel Ulloa, Bedoya o Belaunde, que havien demostrat la incapacitat en el poder. També hi havia un grapat d'assessors d'imatge nord-americans, que no sabien parlar castellà, un conseller argentí, Frederick Cooper, i un fill ambiciós, Álvaro Vargas Llosa, apartat de la campanya a la segona

volta.

Malgrat els diners emprats en la campanya (1.200 milions de pessetes en un país on la renda per càpita és inferior als mil dòlars), Vargas Llosa no aconseguí connectar amb el peruà humil, marcat per la crisi i el menyspreu racial. Sense que ningú ho volgués la consulta presidencial es convertí en un enfrontament de classes i de races. La classe alta, d'ascendència i pensament europeu, més part de la classe mitjana empobrida, contra la resta del país, és a dir, el 70% de peruans: indis dels Andes i la selva, mestissos i d'altres minories ètniques, com negres i asiàtics. La derrota d'aquesta proposta que predicava Vargas Llosa ha estat majúscula, tant que farà reflexionar els qui llançaren l'escriptor a l'aventura.

Antoni Castel